

pěvce na světě, a ustoupili ze zádi doprostřed lodi. Arión se oblékl do plně pěvecké nádhery, vzal do ruky kitharu, postavil se na veslařské lávky a zazpíval slavnostní píseň. Když píseň dozpíval, vrhl se do moře tak, jak byl, se vším svým vybavením. Plavci pokračovali v plavbě do Korinta. Arióna přý však vzal na hřbet delfína a vynesl ho na souš u Tainaru.

Arión s něho sestoupil a se vším všudy odesel do Korinta. Po příchodu vypravoval, co se mu přihodilo. Periandros přý mu nevěřil, dal ho hlídat, nikam ho nepouštěl a dával přý pozor, až se plavci vrátí. Když přípluli, dal si je zavolat a ptal se jich, co mu mohou říci o Ariónovi. Oni vyprávěli, že je v Itálii živ a zdráv a že se mu dobře dařilo, když ho v Tarentu opouštěli. V tu chvíli se před nimi objevil Arión ustrojen tak, jako když vyskočil z lodi. Byli ohromeni a usvědčení a nemohli již zapírat. Tuto historiku vyprávějí Korinťští a Lesbáné a na Tainaru je nevelký Ariónův bronzový obětní dar, člověk sedící na delfínu.

[25] Lydský král Alyattés, který dokončil válku s Miléťany, potom zemřel. Kraloval sedmapadesát let. Po vyváznutí z nemoci věnoval jako druhý z toho rodu do Delf veliký stříbrný džbán se železným letovaným podstavcem, který stojí za podívanou mezi všemi obětními dary v Delfech. Bylo to dílo Glauka z Chiu, který jako první na světě vynalezl letování železa.

[26] Po Alyattově smrti převzal království Alyattův syn Kroisos ve věku pětaticeti let. Z Řeků jako první napadl Efeské. Když je tenkrát obléhal, věnovali Efésané své město Artemidě a natáhli lano od chrámu ke hradbám.* Vzdálenost od starého města, které bylo tenkrát obléháno, ke chrámu činí sedm stadií. Na Efesos udeřil Kroisos nejprve a potom postupně na všechna města íonská a aiolská. Proti každému z nich vznášel jiné stíznosti; kde mohl najít vážnější záminky, užíval vážnějších žalob; proti některým z nich použil i malichernosti.

[27] Když už si podrobil Řeky v Asii, takže mu odváděli poplatky, pomyslel na to, aby postavil lodi a podnikl útok na ostrovy. Jakmile měl ke stavbě lodí všechno připraveno, přišel přý podle jedného do Sard Biás z Priény, podle druhých Pittakos z Mytilény, a na Kroisovu otázku, co je nového v Řecku, zastavil stavbu lodí touto odpovědí:

„Ostrované skupují, králi, tisíce koní, protože mají v úmyslu vypravit se válečně do Sard a proti tobě.“ Kroisos myslél, že mluví pravdu, a odpověděl:

„Kož by jen bohové vnukli ostrovanům myšlenku přijít proti synům lydským na koních!“

„Vidím, králi,“ opáčil návštěvník, „že si z celého srdce přeješ porazit ostrovy na koních na pevnině a tvá naděje je oprávněná. A co myslíš, že si přejí ostrované jiného, když se dozvěděli, že proti nim hodláš stavět lodi, než porazit Lýdy na moři, aby se ti pomstili za Řeky sdílící na pevnině, které jsi zotročil?“

Tento závěr přý se Kroisovi velice zalíbil a uznal, že je to rozumná řeč; poslechl a nechal stavby lodí. Tak došlo k tomu, že uzavřel přátelství s Ióny bydlícími na ostrovech.

[28] Postupem času si Kroisos podmanil skoro všechny národy sídlící před řekou Halys. Kromé Kiliků a Lykiů mu byli poddáni všichni ostatní. Jsou to Lýdové, Frygové, Mysové, Mariandynové, Chalybové, Paflagoni, Thrákové Thynští a Bithynští, Karové, Ióni, Dórové, Aiolové a Pamfýlové.

[29] Když Kroisos tyto národy podrobil a připojil je k Lýdům, přicházeli do Sard, kvetoucích bohatstvím, mimo jiné dostupné i všichni řeční filosofové, kteří v té době žili. Tak tam přišel i Athéňan Solón, který Athéňanům na jejich přání ustanovil zákony a pobýval v cizině deset let, vypluv pod záminkou, že se chce porozhlédnout po světě, aby nebyl přinucen zrušit některý ze zákonů, které vydal. Athéňané to sami učinit nemohli, protože je vázaly velké přísahy, že se budou deset let řídit zákony, které jim Solón ustanoví.

[30] Kvůli tomu i kvůli podívané se vydal Solón na cesty. Přišel do Egypta k Amasiovi a také do Sard ke Kroisovi. Po příchodu ho Kroisos hostil v královském paláci a potom, bylo to třetího nebo čtvrtého dne, ho na příkaz Kroisův vodili služebníci po jeho pokladnicích a ukazovali mu královo nesmírné bohatství. Když Solón všechno viděl a vše si prohlédl, zeptal se ho Kroisos v příhodné chvíli:

„Cizince athénský, došly k nám o tobě mnohé zprávy, o tvé moudrosti a o tvých cestách, že jsi z lásky k moudrosti prošel veliký kus světa, abys ho viděl. Zatoužil jsem se tě zeptat, zda jsi již spatřil člověka ze všech lidí nejšťastnějšího.“ Ptal se, protože za nejšťastnějšího z lidí považoval sebe, ale Solón mu nezalichotil ani trochu; podle pravdy mu odpověděl takto:

„Athéňana Tella, králi.“ Kroisos se podívil jeho slovům a zvědavě se otázal:

„Proč myslíš, že je Tellos nejšťastnější?“ Solón odpověděl:

„Tellos měl za časů blahobytu v obci dobré a krásné syny a dožil se toho, že všichni měli děti, které zůstaly naživu; dařilo se mu na naše poměry dobře a dočkal se přeslavné smrti. Když se totiž strhla bitva mezi Athénany a sousedními Eleusinskými, vypravil se na pomoc, obrátil nepřátele na útěk a slavně zemřel. Athénané ho pochovali na obecní útraty na tom místě, kde padl, a prokazali mu velikou úctu.“

[31] Vyprávěním o Tellovi a o jeho velké blaženosti podnítl Solón Kroisovu zvědavost, i zeptal se ho Kroisos, koho sledal na druhém místě šťastného po Tellovi. Očekával, že se mu určité dostane druhé ceny. Solón však pravil:

„Kleobias a Bitóna. Ti byli rodem z Argu, měli dost prostředků k živobytí a nadto takovou tělesnou sílu, že oba stejně vítězili v atletických zápasech. Vypráví se o nich tato pověst:

V Argu se slavil svátek bohyně Héry a bylo bezpodmínečně třeba, aby povoz dovezl jejich matku do chrámu. Voli však nebyli z pole zpátky včas. V časové úsní se mladíci sami zapráhli do jha a táhli vůz, na kterém se matka vezla. Tak prošli pětačtyřicet stadií a do chrámu dojeli. Po takovém činu, při kterém je celé slavnostní shromáždění vidělo, se jim dostalo nejlepšího konce života a božstvo na nich ukázalo, že je pro člověka lepší zemřít nežli žít. Argejštů je obklopili a velebili jejich sílu a Argejanky se zase shluky okolo matky a chvátily, jaké má syny. Matka se radovala nad slavným činem svých synů, stanula před sochou bohyně a modlila se, aby jejím dětem Kleobiovi a Bitónovi za to, že jí připravili tak velkou čest, dala to, co je pro člověka nejlepší. Když po modlitbě vykonali obět a zúčastnili se hostiny, usnuli oba mladíci v samotném chrámu a již nevstali. Takový byl jejich konec. Argejštů dali zhotovit jejich sochy a obětovali je do Delf jako sochy mužů, kteří se významem předě všemi.“

[32] Těmto mladíkům přisoudil Solón druhou cenu blaženosti. Kroisos se rozhorlil a řekl:

„To považuješ, athénský cizince, naši blaženost za tak nicotnou, že nás nekladeš na roveň ani s obyčejnými lidmi?“ Solón však odpověděl:

„Vim přece, Kroise, že je každé božstvo závistivé a miluje zvraty, a ty se mne vyptáváš na věci lidské. Za dlouhý čas lze spatřit mnohé věci, které člověk vidí nerad, a lze také mnoho zakusit. Za hranici lidského života pokládám věk sedmdesátiletý. Sedmdesát let představuje pětadvacet tisíc a dvě stě

dní, když nepočítáme vkladný měsíc*. Má-li však být každý druhý rok o měsíc delší, aby se nastávající roční období shodovalo, jak je potřeba, je těch vkladných měsíců při sedmdesátiletých letech pětadvacet a v těch měsících tisíc padesát dní. Ze všech těch dní za sedmdesát let, a je jich šestadvacet tisíc dvě stě padesát, ani jediný nepřináší zdaleka totéž, co druhý. Proto je, Kroise, celý lidský život jen snůškou náhod. Vidím, že jsi velice bohatý a že kraluješ nad množstvím lidí, ale na tvou otázku ti neodpovím, dokud neuvím, že jsi dobře dožil svůj život. Vždyť velký boháč není šťastnější nežli člověk, který žije ze dne na den, nedostane-li se mu štěstí dobře zemřít po životě plném zdaru. Vždyť i mnozí velicí boháčů jsou nešťastní, kdežto mnozí z těch, kdo žijí skromně, jsou šťastní. Člověk velice bohatý, ale nešťastný, jen dvěma věcmi vyniká nad člověka šťastného, šťastný člověk však nad nešťastného boháče mnohými. Boháč snáze může splnit své touhy a vydržet velkou pohromu, pakliže do ní upadne. Druhý však nad plnit nemůže ve stejné míře jako on, ale takové věci od něho odvrací jeho štěstí; je tělesně bez úhony, zdravý, nezná utrpení, má zdárné syny a je slícný. Jestliže kromě toho ještě dobře skončí svůj život, pak to je ten, kterého hledáš, je hoden toho, aby byl nazván blaženým. Dokud však nezemře, je třeba zdržet se úsudku a nenazývat ho blaženým, nýbrž úspěšným. Protože je člověk jen člověkem, není mu dáno, aby toho všeho dosáhl, stejně jako žádná země nevystačí sama s tím, co poskytuje, nýbrž něco má a něco jí chybí; nejlepší je ta, která má nejvíce. Stejně tak i lidský jedinec není v ničem soběstačný, něco má a něco mu schází. Kdo z lidí dožije svůj život máje téměř všechno a potom příjemně svůj život skončí, ten je podle mne hoden, králi, nésti toto označení. U všech věcí je třeba přihlížet k jejich konci, jak dopadnou, neboť mnohým lidem bůh blaženost ukázal a potom je potřel beze zbytku.“

[33] Takovou řečí se Solón Kroisovi zřejmě nezavděčil. Král jeho slov nedbal a propustil ho, neboť se domníval, že je veliký hlupák, když nedbá přítomného dobra a káže přihlížet u všech věcí k jejich konci.

[34] Po Solónově odchodu stihla Kroisa veliká boží pomsta, patrně proto, že se považoval za nejblaženějšího ze všech lidí. Hned jak usnul, zdál se mu sen, který mu pravdivě zvěstoval neštěstí, jež se mělo přihodit jeho synovi. Kroisos měl dva syny, z nichž jeden byl stížen tělesnou vadou — byl hluchoch-

[147] Někteří z nich si ustanovili krále z rodu Lykioců, pocházející od Glauka, syna Hippolochova, jím pylské Kaukonovce, potomky Kodra, syna Melanthova, jím zase potomky obou těchto rodů. Protože pak lpějí na svém jménu trochu více než ostatní Iónové, nechtějí jsou tedy také čístopokrevními Ióny. Iónové jsou všichni, kdo pocházejí z Athén a slavní svátek apatúri; a ten slavní všichni kromě Efeských a Kolofónských; jen ti jediní z Iónů apatúrie neslaví, a to kvůli nějaké vraždě.

[148] Paniónion je posvátné místo na Mykalé, položené směrem na sever, a založili je Iónové společným nákladem ke cti Poseidóna Hélikónského. Mykalé je výběžek pevniny směrem na západ naproti Samu, na který se shromažďují Iónové z měst, aby slavili svátek, který nazvali paniónia. Tak tomu je nejen se svátky iónskými, ale stejně se všemi svátky řeckými, že končí stejnou hláskou, podobně jako jména Peršanů.

[149] Tolik o městech iónských. Aiolská města jsou: Kýmé, zvaná Frikónis, Lérissai, Neon Teichos, Témnos, Killa, Niton, Aigioressa, Pitané, Aigaiai, Myrina a Gryneia. To je původních jedenáct aiolských měst. Jedinou Smyrnu od nich oddělili Iónové, i jich totiž na pevnině bylo dvanáct. Aioloové osídlili lepší půdu nežli Iónové, ale nejsou tam stejně příznivá roční období.

[150] O Smyrnu přišli Aioloové taktó: Přijali mezi sebe lidi z Kolofónu, kteří podlehlí při povstání a byli z vlasti vypuzeni. Kolofónští uprchlíci si vyčáhali okamžik, kdy slavili Smyrenští mimo městské bradby svátek Dionýsův, uzavřeli brány a města se zmocnili. Když však přišli Smyrenským na pomoc všichni Aioloové, učinily obě strany dohodu, že Aioloové Smyrnu opustí, pakliže jim Iónové vydají veškerý movitý majetek. Když na to Smyrenští přistoupili, rozdělilo si je jedenáct měst mezi sebe a přijali je za své spoločbány.

[151] To jsou tedy aiolská města na pevnině — kromě Aiolů, kteří sídlí v pohoří Idé, neboť ti jsou od nich odděleni. Pět aiolských měst ostrovních je na Lesbu (šesté aiolské město, založené na Lesbu, Arisbu, si podrobili jejich pokrevní příbuzní z města Methymny), jedno město leží na Tenedu a jedno dále na takzvaných Sto ostrovech. Podobně jako Iónové z ostrovů se i Lesbáné a Tenedští neměli čeho bát. Ostatní města se rozhodla podržít se hromadně vedení Iónů a jít tam, kam je oni povedou.

[152] Když dorazili iónští a aiolští poslové do Sparty —

byli pochopitelně vypraveni co nejrychleji — zvolili si jako mluvčího za všechny občana fókajského, který se jmenoval Pythermos. Pythermos si oblékl purpurový šat, aby se už na zprávu o tom sešlo co nejvíce Spartanů, potom předstoupil a dlouhou řeč žádal o pomoc. Lakedaimonští však jeho žádosti nevyhověli, nýbrž se usnesli, že Iónům pomáhat nebudou.

Poslové tedy odešli a Lakedaimonští, ačkoli iónské posly odmítli, přece poslali mužstvo na padesátiveslici; chtěli zjistit, jak se mi zdá, jak stojí záležitost Kýrový a iónské. Lakedaimonští připluli do Fókaie a nejvznešenějšího ze svého středu (jmenoval se Lakrinés) poslali do Sard, aby Kýrovi vyřídil jejich vzkaz, že nemá způsobit škodu žádnému řeckému městu, protože by k tomu nemohli nečinně přihlížet.

[153] Když to posel vyřídil, zeptal se prý Kýros přítomných Řeků ze svého doprovodu, kdože to jsou Lakedaimonští a kolik jich je, že mu takové věci vzkazují. Když se to dozvěděl, odpovéděl spartskému poslovi:

„Nikdy jsem se nebál lidí, kteří mají uprostřed města vyhrazené místo, na kterém se shromažďují a pod přísahami se navzájem klamou. Jakože zdráv jsem, budou mít co mluvit o vlastních pohromách, a nikoli o iónských.“ Těmi slovy nárazel Kýros na všechny Řeky, protože zakládají tržště a na nich kupují a prodávají. Persané sami tržště nepoužívají a nevědí vůbec, co to je.

Potom ustanovil Kýros správcem Sard Peršana Tabala, avšak Kroisovo zlato a zlato ostatních Lýdů svěřil na starost Lýdovi Paktyovi a sám odcestoval do Agbatan. Kroisa odvedl s sebou a o Ióny se zpočátku vůbec nestaral. Jemu vadil Babylon, národ Baktrů a Saků a Egyptané; proti těm měl v úmyslu vypravit se sám a proti Iónům poslat jímého vojévůdce.

[154] Jakmile Kýros ze Sard odtáhl, vzbouřil Paktyás Lýdy proti Tabalovi a Kýrovi, odešel k moři, a protože měl v rukou všechno zlato ze Sard, najal si žoldnéře a přemluvil přímořské obyvatele, aby se vydali na výpravu s ním. Přitáhl k Sardům a obléhal Tabala, který se uzavřel na akropoli.

[155] Kýros se o tom cestou dozvěděl a pravil Kroisovi: „K čemu je dobré, Kroise, to, co se děje? Lýdové, jak se podobá, nepřestanou dělat potíže mně ani sobě. Přemýšlím, zda by nebylo nejlepší je prodat do otroctví. Případá mi teď, že jsem jednal tak, jako když někdo zabije otce a jeho syny

vytrhli dýky a na místě probodli ty, kdo jim překáželi, a kvapem se hnali do mužské síně.

[78] Oba mágové byli v tu chvíli právě uvnitř a radili se nad činem Préxaspovým. Jakmile spatřili, že je mezi kleštěnci zmatek a pokřik, vyběhli oba ven, a když viděli, co se děje, jali se bránit. Jeden z nich stačil sejmut z stěny luk, druhý popadl oštěp; a obě strany se daly do sebe.

Tomu, který se chopil luku, nebyla zbraň nic platná, protože protivníci byli blízko u něho a dotírali na něj. Druhý se bránil oštěpem; jednak bodl Aspathuna do stehna, jednak Intalferna do oka; tou ranou přišel Intalfernés o oko, ale nezemřel. Ty tedy jeden mág poranil a druhý, když mu luk nebyl nic platný, utkal do ložnice, která sousedila s mužskou síní, a chtěl za sebou zavřít dveře. Dva ze sedmi tam však vpadli s ním, Dareios a Góbrýás. Góbrýás se s mágem popadl do křížku a Dareios stál nad nimi v rozpacích. Byla tam totiž tma a on se obával, aby neudělal Góbrya. Když Góbrýás viděl, že stojí nečinně, ptal se ho, proč nepoužívá rukou.

„Obávám se, abych neranil tebe,“ pravil Dareios.
 „Probodni nás mečem třeba oba dva,“ odpověděl Góbrýás.
 Dareios uposlechl, bodl dýkou a náhodou zasáhl mága.

[79] Když mágy zabili a usekli jim hlavy, zanechali své raněné na místě, jednak protože se nemohli pohybovat, jednak i proto, aby střehli královský hrad, a pět jich s hlavami mágů vyběhlo ven za velkého křiku a lomozu. Volali na pomoc ostatní Peršany, vykládali, co se stalo, a ukazovali jim hlavy. A přitom zabíjeli každého mága, který jim přišel do cesty.

Když Peršané zvěděli o skutku sedmi spiklenců a o podvodu mágů, soudili, že i oni mají něco takového vykonat. Popadli dýky a pobíjeli všechny mágy, kterého kde zastihli. Kdyby je byla nezadržela nastávající noc, nebyl by zbyl mág ani jediný. Tento den světí všichni Peršané společně jako největší svátek a pořádají velikou slavnost, která se u Peršanů jmenuje „vraždnění mágů“. Ten den se žádný mág nesmí ukázat na veřejnosti, mágové se toho dne zdržují doma.

[80] Když se zmatek uklidnil a uplynulo pět dní*, radili se povstalci proti mágům o uspořádání státních záležitostí. Při poradě byly proneseny řeči, jimž někteří Řekové nebudou věřit, leč proneseny byly. Otanés doporučoval, aby bylo řízení říše svěřeno všem Peršanům; pravil:

„Jsem toho názoru, že by se již nikdy neměl stát jeden

z nás jediným vládcem; není to ani příjemné, ani správné. Viděli jste, jak daleko zašla pýcha Kambýsova, a zakusili jste zpupnost mágovu. Jak by mohla být monarchie věc vhodnou, když si může dělat co chce, aniž z toho musí skládat účty? Vždyť i člověka ze všech lidí nejlepšího by samovláda dovedla vyšinout z jeho obvyklého smýšlení, kdyby se k ní dostal, neboť z bohatství, kterým může vládnout, se v něm rodí pýcha — a závist je člověku vrozena odpradáma. Má-li samovládcé tyto dvě vlastnosti, je schopen všemožných špatností, neboť mnohých zpupností se dopouští z přemíry pýchy, mnohých zase ze závisti. A přece by měl být samovládcé závistí prost, když má všechny výhody; on však se vůči občanům chová právě naopak; závidí nejstatečnějším, pokud jsou ještě živi a zdrávi, líbuje si ve společnosti největších zbabělců z řad občanů a přechoťně poslouchá pomluvy. Je to tvor ze všech nejméně důsledný; projevuje-li mu obdiv v míře náležitě, stěžuje si, že mu neprokazuje příliš mnoho úcty; když však ho někdo uctívá nadměrně, horší se na něj jako na pochlebníka. To nejdůležitější však teprve povím: převrací otcovské zákony, znásilňuje ženy a dává popravovat bez soudu. Vládne-li však obec, má takové zřízení především jímno ze všech nejkrásnější: rovnoprávnost; a za druhé nečiní nic z toho, co dělá samovládcé. Úřady udílí losem, ze své vlády skládá účty a všechna rozhodnutí vznášá na celek. Navrhují tedy, abychom upustili od vlády jednoho člověka a povýšili k vládě množství, neboť ve vládě mnohých jsou zaručeny všechny řečené výhody.“

Takové mínění projevoval Otanés.

[81] Megabyzos zase doporučoval svěřit vládu několika jedincům. Pravil:

„Co řekl Otanés proti samovládě, je totéž, co jsem chtěl říci i já, ale doporučuji-li nám, abychom moc svěřili množství, minul se v tom s názorem nejlepší. Nic totiž není nerozumnějšího a zpupnějšího nad neužitečný shluk lidí. Je naprosto nesnesitelné, abychom se vyhýbali pýše samovládcově a přitom upadli pod zpupnost nevázaného lidu. Koná-li něco samovládcé, koná to po úvaze, lid však vůbec neuvažuje. Jak by také mohl uvažovat, když se tomu nenaúčil ani nezna nic krásného ani přiměřeného, a vrhá se bez rozumu do věcí jako horská bystrina? Lidovlády at používají ti, kdo smýšlejí s Peršany zle, my však vybereme skupinu největších mužů a těm svěříme moc. I my budeme mezi nimi

a nejlepší mužové budou zajisté činit nejlepší rozhodnutí.“ Takové mínění pronesl Megabyzos. Jako třetí projevil svůj názor Darcios. Právil:

[82] „Myslím, že řekl Megabyzos správně to, co pověděl o množství. O vládě několika lidí to však správné nebylo. Neboť máme-li před sebou tři možnosti — a představme si je všechny dokonale, jak nejlepší vládu lidu, tak i oligarchii a monarchii — pak tvrdím, že monarchie daleko nad ostatní vyniká. Nelze najít nic lepšího nad vynikajícího jedince. Při takových rozumových vlastnostech dovede lid bezvadně spravovat a rozhodnutí učiněná proti nepřítelům se tak dají nejlépe zachovat v tajnosti. V oligarchii uplatňuje svou zdatnost ve prospěch celku více lidí, mezi nimi ráda vznikají mocná osobní záští; každý sám chce, aby byl nejpřednějším a aby jeho mínění převládala, a tím se dostávají do velikých vzájemných nenávisí, z nichž vznikají rozbroje, z rozbrojů vraždění a z vražd se dochází k monarchii. A to právě ukazuje, oč je vláda jedincova mnohem lepší. Když naproti tomu vládné lid, je vyloučeno, aby nedošlo ke špatnostem. Vloudu-li se špatnost do veřejných záležitostí, nevznikají tím mezi špatnými nepřátelství, nýbrž naopak mocná přátelství. Ti, kdo konají špatnosti ve veřejné správě, konají je svorně. Takové věci se dějí tak dlouho, až se někdo postaví lidu v čelo a povinnosti takových lidí učiní přítrž. Za to ovšem dochází u lidu obdivu a z obdivovaného se stává samovládce. Tím i on dokazuje, že je monarchie nejlepší. Mám-li vše shrnout do jediné myšlenky, odkud se nám dostalo svobody a kdo nám ji dal? Lid, či oligarchové, či jediný vládce? Jestliže nás jeden člověk osvobodil, pak jsem toho názoru, abychom se toho drželi a dále abychom nerušili zděděné obyčejy, neboť jsou dobré; to by nebylo k ničemu.“

[83] Tyto tři názory byly předneseny a čtyři ze sedmi spiklenců se přidali k návrhu Darciova. Když Otanés propadl se svým návrhem, jímž chtěl Peršanům zajistit rovnoprávnost, řekl shromážděným spiklencům:

„Druhové v odboji, je tedy jasné, že je třeba, aby se jeden z nás stal králem, ať už losem nebo tím, že svěříme perskému lidu, aby si jednoho vybral, nebo nějak jinak. Já však s vámi soutěžit nebudu; nechci vládnout ani být ovládnán. Vzdávám se usilování o vládu pod tou podmínkou, že nikdo z vás nebude vládnout ani mně, ani mým potomkům po všechny časy.“

Tak promluvil, a když s tím ostatních šest souhlasilo, neso-
soutěžil s nimi o získání vlády a z jejich středu odešel. Až
podnes je jeho rod mezi Peršany jediný svobodný a podro-
buje se vládě, jen pokud sám chce, aniž ovšem přestupuje
perské zákony.

[84] Zbývající spiklenci z počtu sedmi se radili, jak co
nejpravedlivěji určit, kdo bude králem. Dohodli se také, že
ten, komu z nich připadne královská hodnost, bude dávat
každoročně Otanovi a jeho potomkům po všechny časy jako
zvláštní privilegium měděský šat* a všeliké dary u Peršanů nej-
váženější. Důvod, proč se usnesli toto mu poskytnout, byl, že
první dal k činu podnět a svedl je dohromady. To bylo tedy
určeno zvlášť pro Otana.

Pro všechny vespolek pak ustanovili, že každý z nich sedmi
má právo vstupovat do královského paláce bez ohlášení,
kdykoli bude chtít, pokud nebude král právě ležet se ženou,
a že nebude králi dovoleno brát si jiné ženy nežli z rodin těch,
kteří se vzbouřili spolu s ním. Pokud jde o královské důsto-
jensství, usnesli se, že ho dostane ten, jehož kuň při východu
slunce první zaržá, až vyjde před město.

[85] Darcios měl chytrého podkoního jménem Oibarés.
Když se rozešli, právil tomuto muž:

„Oibare, usnesli jsme se o kralování tak, že královské důsto-
jensství dostane ten, či kuň nejdříve zaržá, až na nich budeme
sedět při východu slunce. Vš-li něco chytrého, zaříd, aby se
ta hodnost dostala do našich rukou, a ne někomu jinému.“
„Jestliže na tom, pane, závisí,“ na to Oibarés, „zda budeš
nebo nebudeš králem, pak buď kliden a dobré mysl, neboť
nebude nikdo jiný králem na tvém místě. Znáám taková kou-
zla.“

„Máš-li tedy nějaký takový prostředek,“ právil Darcios,
„pak to hleď zařídít a neodkládej, protože k rozhodování
mezi námi dojde zítra ráno.“

Oibarés to vyslechl a zařídil. Jakmile nastala noc, vyvedl
na předměstí jednu z klisen, kterou měl Darciov kuň nej-
raději, přivázal ji tam a pak přivedl Darciova koně; vodil ho
mnohokrát sem a tam okolo klisny a přibližoval se s ním blízko
k ní a nakonec hřebece připustil.

[86] S rozbřeskem dne se dostavilo těch šest mužů podle
dohledy na koních. Projížděli se po předměstí, a když se
ocitli u místa, kde byla minulé noci uvázána klisna, tu Darciov
kuň přiběhl a zaržal. Zároveň s tím se z jasného nebe za-